

Motion till riksdagen 2005/06:Bo226

av Rigmor Stenmark och Agne Hansson (c)

Äganderätt samt ersättningsregler vid inskränkning i nyttjanderätten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att äganderätten skall stärkas genom att grundlagsskyddas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att expropriering ej får ske med mindre än att alla andra förslag till lösningar är prövade och att den lösning som gör minst intrång är den som skall väljas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att tydliga ersättningsregler skall utarbetas och följas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att ersättning vid expropriation skall vara klar innan projektet påbörjas.

Motivering

Enligt 2 kap. 18 § första stycket i regeringsformen är varje medborgares egendom tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller annat sådant förfarande eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen.

Trots att lagtexten är tydlig så upplever många att man tvingas att avstå mark och att man får lämna ifrån sig nyttjanderätten till sin mark. Det som kanske är mest kännbart är när en ny stor väg skall dras över bördig jordbruksmark. Det är inte bara mark som tas utan det sker även ett stort ingrepp som påverkar hus och hem. Människor kan tvingas att lämna sin hemmiljö.

Det är även problem vid annat förfarande när man tillgriper expropriationslagstiftningen. Det kan gälla även mindre intrång som leddragningar som orsakar ekonomiska förluster för markägare.

Fel! Okänt namn på

När man dessutom får vänta på en ekonomisk uppgörelse under en längre tid så är det inte svårt att förstå människors förtvivlan och frustration. Det finns en uppenbar fara i att ensidigt hävda de gemensamma intressena framför den enskildes äganderätt. Inte minst riskerar det att leda till en ökad misstro mot rättsstaten och till att människor i allt mindre grad känner det personliga ansvaret för sin egendom och för miljön i sin omgivning.

Äganderätten bör stärkas i svensk lagstiftning. De möjligheter som det allmänna har i nuvarande lagstiftning att expropriera egendom och inskränka nyttjanderätten måste användas varsamt. Inte minst måste ersättningsreglerna ses över så att det vid varje expropriation, som får användas när alla andra alternativ är prövade, finns klara ersättningsregler som skall följas noga. Ersättningen bör bestämmas i ett inledande skede och inte i efterhand. Betalning bör betalas ut omgående.

Stockholm den 27 september 2005

Rigmor Stenmark (c)

Agne Hansson (c)